

Posudek na disertační práci PhDr. Kryštofa Drnky *Nerealizovaná Praha. Historický vývoj neuskutečněné regulace a urbanizace Prahy a souvisejících stavebních projektů v 1. polovině 20. století*, Praha 2017, 380 s.

Disertační práce PhDr. Kryštofa Drnky *Nerealizovaná Praha. Historický vývoj neuskutečněné regulace a urbanizace Prahy a souvisejících stavebních projektů v 1. polovině 20. století* se zabývá historickým vývojem regulačních úprav Velké Prahy v letech 1918-1939, zejména z pohledu zamýšlených, avšak nerealizovaných projektů s vazbou na navržený Regulační plán. Aby však meziválečný vývoj nebyl vytržen z kontextu, přesahuje práce časově do období před rokem 1918 a po roce 1939. Konkrétní příklady jsou představeny na několika případových studiích. Sledována je především bytová tematika, kam je zařazena problematika nouzových kolonií, dostupnost pitné vody a čištění odpadních vod. Dále dopravní tematika včetně městské hromadné dopravy a železniční dopravy.

Autor nejprve provedl podrobnou a precizní heuristiku; prostudoval širokou škálu historických pramenů a seznámil se v maximální míře s dostupnou literaturou, týkající se urbánního vývoje Prahy od počátku 20. století, vzniku Velké Prahy a tvorby jejího Regulačního plánu. Historické prameny popsal z pohledu jejich úplnosti či neúplnosti a výpovědní hodnoty. Následně se věnoval složitému procesu vzniku a utváření Regulačního plánu Prahy, již uvedeným případovým studiím a obsáhlý text doplnil stejně tak obsáhlým souborem vyobrazení.

Závěrem práce autor konstatoval, že regulační proces na území Velké Prahy je jeví jako dlouhý, rozvleklý, nebyl úspěšně dokončen a plány nebyly realizovány. Vývoj města mezi dvěma světovými válkami rozdělil do dvou částí, na dvacátá léta 20. století s řadou dokončených architektonických soutěží, které dle autora definovaly základní rámec plánované podoby města a na třicátá léta, kdy se práce architektů, urbanistů a dalších odborníků tříštila do bezpočtu různých aktivit.

Autor se rovněž zamýšlel se na tím, co tato skutečnost znamenala pro fungování pražské velkoměstské aglomerace. Dospěl k názoru, že práce na Regulačním plánu nebyla marná a měla svůj význam pro koncepci pozdějšího rozvoje území Prahy.

Poznámky k rukopisu disertační práce:

1. Koncepční povahy:

- V úvodu autor stanovil své cíle. Neuvedl však, proč si vybral právě toto téma, jak tím vyplní případné „bílé místo“ v dějinách Prahy, jakých oborů se jeho práce dotkne, zda je interdisciplinární a které obory jakými poznatky posune dále.
- Postrádám alespoň krátkou uvozující kapitolu o vývoji a regulaci prostoru evropských velkoměst po polovině 19. století - tento vývoj často inspiroval období mladší (evropská a česká komparace). Zejména Paříž (Hausmann), Barcelona, Vídeň, též souvislosti s asanacemi (v Praze koncem dvacátých a ve třicátých letech 20. století pokračovaly asanační práce Na Františku a v blízkém okolí). Rovněž tak není stručně pojednáno o dějinách regulace a územního plánování v českých zemích - stavební řád pro Prahu 1886, pro venkov 1889, regulační plány Hradce Králové, později Jičína (Chodějovská, E. a kol., Čeněk Musil. Regulační plán města Jičína z roku 1935, Praha 2009), dále Zlína apod. Též srov. diplomová práce Michala Janaty Velkoměsta v 19. a 20. století - křížovatky změn: urbanistické strategie v komparativě, obhájeno na FF UK 2007. Tato kapitola by tak uvedla následující dění do širších souvislostí.

- Kap. 3.1 Vznik Velké Prahy – kapitola je pojednána spíše z pohledu správního a administrativního, hodila by se stručná charakteristika nově vzniklého prostoru, zejména území, kde se nacházela jádra připojených obcí a volné plochy - jednak zeleně, jednak zemědělské půdy a neobdělávané půdy jako prostoru k využití. Dále rozdělení města na zóny - jádro (vznikající city s úřady, bankami, obchodní zónou) a periferie, později zaplněné různými funkcionalitami (kvalitní a méně kvalitní bydlení, zeleň, průmysl apod.). Které části se jeví jako perspektivní pro určité funkce města. V závěru pak, zda se těmito oblastmi Regulační plán zabýval a jak.
- s. 8: Pojmy regulace a regulační plán, upravovací plán aj. se hodí spíše do kapitoly 2. Regulační plán; pojem urbanizace dle mého názoru není nutné vysvětlovat. Kap. 2. Regulační plán by se spíše hodila ke kap. 4. Státní regulační komise pro Prahu a okolí a kap. 5. Základní podoba regulace.
- K závěru - zde autor konstatoval, cituji: Dvacátá léta jsou korunována řadou úspěšně dokončených soutěží, které definovaly základní rámec regulačního plánu a plánované podoby města. Třicátá léta jsou pak převážně ve znamení dlouho trvajících debat mezi aktivně působícími spolky a řadou jednotlivců. V těchto debatách však Státní regulační komise již takřka nefiguruje, protože musí mimo jiné řešit i otázku vlastní existence a obhájit ji.
Bylo tedy vhodné sumarizovat, které hlavní soutěže to byly, aby čtenář nemusel tuto informaci hledat v textu práce.

2. Metodologické povahy:

- Chybí kapitola o použitých metodách a pracovních postupech

3. Formální a faktografické povahy:

- Úvod je částečně esejisticky laděný, což je vhodné spíše pro literaturu faktu nebo popularizační práci. Stejně tak pozn. 27): *Podle dostupných indicií byl zužitkován v kotelně.*
- Prameny a literatura – zhodnocení a kritický přehled bádání – patří spíše mimo úvod; použitou literaturu je třeba kritičtěji komentovat.
- s. 76 imigrace z českých zemí, není uvedeno, odkud a v jaké intenzitě? Srov. Atlas republiky československé z roku 1935.
- s. 84 zahradní města – Variantou k potlačení průmyslového charakteru některých pražských čtvrtí s myšlenkou Prahy jako zdravého bydlení byla idea průmyslového města na středním Labi, bylo možné zmínit.
- Seznam literatury: Lze jsou rovněž zajímavé tituly Kohout, J. - Vančura, J., Praha 19. a 20. století. Technické proměny, Praha 1986, Král, J., Zeměpisný průvodce Velkou Prahou a její kulturní oblastí, Praha 1947.
- Lze doporučit internetové stránky:

Regulační plány, Státní regulační komise, 1920 – 1939, <http://app.iprpraha.cz/js-api/app/srk/>

Prvorepublikové regulační plány,

<http://www.geoportalpraha.cz/cs/clanek/291/prvorepublikove-regulacni-plany#.WmnBx67ia70>

Hodnocení: PhDr. Kryštof Drnka řeší ve své disertační práci velmi podrobně téma regulačních prací ve Velké Praze, a to s hlubokou znalostí dochovaných pramenů. Autor se zaměřil především na okolnosti vzniku a dalšího průběhu regulačních prací ve smyslu dobového dění hlavních institucionálních a osobnostních aktérů i na výsledky této činnosti, které se mnohdy staly inspiracemi pro další rozvoj města. Analyzovat vývoj města, který nikdy neproběhl (sova autora) považuji za velmi podnětné téma pro řadu souvisejících oborů.

S ohledem na rozsah práce již nebylo možné ani účelné zabývat se podrobněji postupující urbanizací krajiny Velké Prahy ve vztahu k regulačním záměrům. V tomto smyslu jsou proto výše uvedené poznámky převážně náměty pro další výzkum. Přesto mohly být stručně zmíněny jako téma, které se regulačních činností ve velkoměstech v 19. a 20. století úzce dotýká.

Autor prokázal schopnost vědecké práce na úrovni, požadované pro titul Ph.D. Práci *Nerealizovaná Praha. Historický vývoj neuskutečněné regulace a urbanizace Prahy a souvisejících stavebních projektů v 1. polovině 20. století*, práce splňuje požadavky standardně kladené na disertační práci.

Práci doporučuji s drobnými výhradami k obhajobě a navrhuji klasifikovat prospěl.

V Praze dne 25. 1. 2018

prof. PhDr. Eva Semotanová, DrSc.
Historický ústav AV ČR, v. v. i., Praha